

Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварыг асуумжаар үнэлсэн үнэлгээний үр дүн

М.Гэрэлтуяа¹, Э.Наранцэцэг², Г.Ганхуяг², Б.Оюунгоо²

¹АШУУИС

²АШУУИС, Сувилахуйн сургууль

Цахим илүүдэл: gereltuya.m@mnums.edu.mn, Утас: 99880561

Түлхүүр үг:

Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал
Сувилахуйн оюутны мэдлэг, чадвар

Товч утга: Сүүлийн жилүүдэд эрүүл мэндийн байгууллагаар үйлчлүүлж буй үйлчлүүлэгчдийн аюулгүй байдалд ихээхэн анхаарал хандуулж байна. **Зорилго:** Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварыг үнэлэх. **Арга, аргачлал:** Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын талаарх сувилагчийн мэдлэг, чадвар, хандлагыг судлаач Нам Жу Ли (2017) нар үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын хүрээ болон Солонгосын эрүүл мэндийн тогтолцоо, сувилахуйн боловсролын орчинг тусгаж үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын чадварын өөрийгөө үнэлэх хэмжүүрийг (PSCSE) боловсруулан судалсан загвараар АШУУИС-ийн Сувилахуйн сургуулийн сувилахуйн мэргэжлээр суралцаж буй 2-4 дамжааны 18-32 насны 191 оюутныг хамруулан судалгааг хийсэн. **Үр дүн:** Судалгаанд Сувилахуйн 2 дугаар дамжааны оюутан 43 (22.6%), 3 дугаар дамжааны оюутан 66 (34.7%), 4 дүгээр дамжааны оюутан 81 (42.7%) хамрагдсанаас 170 (89.4%) нь 18-22 насны оюутнууд байв. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэгийн хамгийн бага утга 1.67, хамгийн их утга 5, дундаж оноо 3.55 ± 0.54 байхад чадварын хамгийн бага утга 2.57, хамгийн их утга 5, дундаж 3.7 ± 0.42 байсан. **Дүгнэлт:** 1. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг болон чадварыг төвшинг үнэлэхэд мэдлэгийн дундаж оноо 3.55 ± 0.54 байхад чадварын дундаж оноо 3.7 ± 0.42 байсан. 2. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварын хамаарлыг тодорхойлоход мэдлэгтэй, чадвартай 101(72.1%) оюутнууд байгаа нь статистикийн хувьд ач холбогдолтой ($p=0.0001$) байна. Энэ үр дүнгээс харахад мэдлэгтэй оюутан үр чадвартай болохыг харуулж байна.

Үндэслэл: Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал нь дэлхий нийтийн анхаарал хандуулж буй нийгмийн эрүүл мэндийн асуудал бөгөөд сувилагч нар сувилахуйн зохих стандартад үндэслэн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх чадварыг чадварлаг эзэмшсэн байх ёстой. Сувилахуйн чадвар нь сувилагчийн үүргээ биелүүлэхэд шаардагдах үндсэн чадамжаас бүрддэг¹. Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын чадамж нь эмнэлгийн алдаанаас болж үйлчлүүлэгчдэд гэмтэл учрахаас урьдчилан сэргийлэх сувилагчийн эзэмшсэн мэдлэг, чадвар, хандлагын бүрдлийг хэлнэ².

Сүүлийн үед эрүүл мэндийн байгууллагаар үйлчлүүлж буй үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдалд ихээхэн анхаарч байна. Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй

байдлын талаарх сувилагчийн мэдлэг, чадвар, хандлагыг судлаач Нам Жу Ли (2017) нар үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын хүрээ болон Солонгосын эрүүл мэндийн тогтолцоо, сувилахуйн боловсролын орчинг тусгаж үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын чадварын өөрийгөө үнэлэх хэмжүүрийг (PSCSE) боловсруулан судалсан³. Сувилагч нь үйлчлүүлэгчид тусламж үйлчилгээг мэргэжлийн өндөр төвшинд үзүүлдэг, эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн хэм хэмжээг дээдлэн ажилладаг, тусламж үйлчилгээндээ шинэ технологи ашигладаг, нотолгоотой судалгаанд суурилсан тусламжийг аюулгүй үзүүлдэг, мэргэжил нэгт нөхдөө манлайлагч, багаар хамтран ажиллах чадвар бүхий цогц чадамж эзэмших бөгөөд үйлчлүүлэгчийн аюулгүй

байдлыг хангагч, чанарыг сайжруулагч⁴ бөгөөд үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын талаарх сувилагчийн мэдлэг, чадвар, хандлагын талаарх өөрийн чадамжийн үнэлгээг хийж, мэдлэг, чадвар, хандлагаа сайжруулах нь сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд чухал ач холбогдолтой.

Сувилахуйн тусламж үйлчилгээний салбарт үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдалд онцгой анхаарал хандуулж хэрэгжүүлэлт хийхэд сувилахуйн боловсрол олголт маш чухал.⁴ Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын талаар боловсрол олгох нь төгсөн гарч байгаа сувилагчдыг үйлчлүүлэгчийн эмчилгээ болон сувилахуйн тусламж үйлчилгээнд чадварлаг болгоход чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Тиймээс сувилахуйн сургалтын шинэлэг арга ашиглан сувилахуйн мэргэжлээр суралцаж буй оюутнуудад үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын боловсрол олгох сургалтыг зохион байгуулах нь үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал, сувилахуйн тусламж үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлэх, сайжруулахад чухал ач холбогдолтой.³

Монгол улсын хэмжээнд сувилагчаар төгсөгч нь эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээг мэргэжлийн өндөр түвшинд үзүүлдэг, эмнэлгийн мэргэжилтний ёс зүйн хэм хэмжээг дээдлэн ажилладаг, өөрийн ажилдаа шинэ технологийг ашигладаг, судалгаанд суурилсан тусламжийг аюулгүй байдлаар үзүүлдэг, мэргэжилт нэгт нөхдөө манлайлагч, багаар хамтран ажиллах чадвар бүхий цогц чадамж эзэмших бөгөөд үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлыг хангагч, чанарыг сайжруулагч байна хэмээн тусгасан байна.⁵

Тиймээс сувилахуйн оюутнуудын ойлголт, үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал, тусламж үйлчилгээний чанарын мэдлэг чадварыг дээшлүүлэх зорилгоор үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын эмчилгээний бүх бүрэлдэхүүн хэсгүүдийг нэгтгэсэн боловсролын хөтөлбөрийг боловсруулах хэрэгцээ шаардлагатай байгааг үндэслэн энэхүү сэдвийг сонгосон болно.

Зорилго: Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварыг үнэлэх.

Зорилт:

1. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварын дундаж оноог тодорхойлох
2. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварын хамаарлыг тодорхойлох

Арга, аргачлал: Судалгаанд Сувилахуйн сургуулийн сувилахуйн мэргэжлээр 2, 3, 4 дүгээр дамжаанд суралцаж буй 18-32 насны 191 оюутныг хамруулж, олон улсад хэрэглэж буй өвчтөний аюулгүй байдлын

талаар тусгасан асуумжаас мэдлэгийг “5=маш сайн мэднэ”-ээс “1=огт мэдэхгүй” хүртэлх, чадварыг “5=маш сайн чадна”-аас “1=огт чадахгүй” хүртэлх өөрийн үнэлгээгээр үнэлүүлж, мэдлэг болон чадварын дундаж үзүүлэлт, ач холбогдлын түвшинг нас болон мэдлэг, чадварын дундаж үзүүлэлт хоорондын хамаарлыг тодорхойлж, chi square дүн шинжилгээг хийж, үр дүнгийн боловсруулалтыг SPSS 25 программаар гүйцэтгэсэн.

Үр дүн: Судалгаанд Сувилахуйн 2 дугаар дамжааны оюутан 43 (22.6%), 3 дугаар дамжааны оюутан 66 (34.7%), 4 дүгээр дамжааны оюутан 81 (42.7%) хамрагдсанаас 170 (89,4%) нь 18-22 насны оюутнууд байв (Хүснэгт 1).

Хүснэгт 1. Судалгаанд хамрагдагсдын ерөнхий мэдээлэл

	Үзүүлэлт	n	%
Хүйс	Эрэгтэй	4	2
	Эмэгтэй	189	98
Нас	18-22	171	87
	23-аас дээш	20	13
Дамжаа	2	44	23
	3	66	35
	4	81	42.

Судалгаанд оролцогчдын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварын дундаж үзүүлэлтийг тодорхойлсон (Хүснэгт 2).

Хүснэгт 2. Судалгаанд оролцогчдын өөрийн мэдлэг, чадварыг үнэлсэн дундаж оноо

Үзүүлэлт	Хамгийн бага утга min	Хамгийн их утга max	Дундаж утга	Стандарт хазайлт
Мэдлэгийн дундаж оноо	1.67	5	3.55	0.54
Чадварын дундаж оноо	2.57	5	3.7	0.42

Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэгийн хамгийн бага утга 1.67, хамгийн их утга 5, дундаж оноо 3.55 ± 0.54 байхад чадварын хамгийн бага утга 2.57, хамгийн их утга 5, дундаж 3.7 ± 0.42 байсан.

Мэдлэгтэй, чадвартай гэж үнэлсэн оюутнуудын насны үзүүлэлт, дамжааны үзүүлэлтийг харьцуулсан (Хүснэгт 3).

**Хүснэгт 3. Мэдлэгтэй, чадвартай оюутнуудын
насны болон дамжааны үзүүлэлт**

	Үзүүлэлт	2 дамжаа		3 дамжаа		4 дамжаа		Р утга
		п	%	п	%	п	%	
Мэдлэгтэй	18-22	19	9.9	34	17.8	53	27.7	0.000
	23-аас дээш	2	1	2	1	8	4.18	
Мэдлэггүй	18-22	23	12	27	14.1	15	7.8	0.000
	23-аас дээш	-	-	3	3.2	5	2.6	
Чадвартай	18-22	29	15.1	43	22.5	56	29.3	0.000
	23-аас дээш	-	-	3	3.2	9	4.7	
Чадваргүй	18-22	14	7.3	18	9.4	12	6.2	0.003
	23-аас дээш	1	0.5	2	1	4	2	

Хүснэгтээс харахад 18-22 насны 4 дамжааны 53 (27.7%) оюутан мэдлэгтэй ($p=0.000$), 18-22 насны 4 дамжааны 56 (29.3%) оюутан чадвартай байгаа нь дамжаа дээшлэх тутам мэдлэгтэй, чадвартай оюутны үзүүлэлт нэмэгдсэн нь практик ач холбогдолтой байна.

Хэлцэмж: Хаэна Жанг, Нам Жу Ли нарын БНСУ-ын эрдэмтдийн баг 2017 оны 9-р сарын 5-ны өдөр Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын чадамж, сувилахуйн боловсролын хэрэгцээ сэдэвт судалгааны өгүүлийг хэвлүүлсэн ба энэхүү судалгаандаа үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдал гэдэг нь алдааг багасгах замаар эрүүл мэндэд тулгарах эрсдэл, хохирлыг бууруулах, эрүүл мэндийн мэргэжилтнүүд, түүний дотор сувилагч нар аюулгүй байдлын зарчмуудыг дагаж аюулгүй тусламж үзүүлэх шаардлагатайг хөндөж, эрүүл мэндийн тогтолцоог өөрчлөн сувилахуйн тусламжийг илүү чанартай хүргэхэд онцгой анхаарч байгааг тайлбарласан байна. Судалгааг 144 сувилагч оролцуулан хийж, мэдээллийн боловсруулалтыг SPSS21.0 программ ашиглан хийсэн байна.

Оролцогчдын ерөнхий шинж чанарыг тодорхойлсон статистик ба тодорхойлолтын аюулгүй байдлын чадамжийг бие даасан t-тест ба дисперсийн нэг талын анализ ашиглан шинжилсэн байна. Аюулгүй байдлын боловсролын хэрэгцээнд дүрслэх статистик болон chi-square тестийг ашигласан. Пирсоны корреляцийн коэффициентийг аюулгүй байдлын чадамж ба боловсролын хэрэгцээний хоорондын хамааралтай уялдуулан тооцсон байна. Хэмжилтийн хуваарийн найдвартай байдлыг хангахын тулд Кронбах коэффициент α -ийг тооцоолсон байна. Дээрх судалгаанд хамрагдсан 144 сувилагчдын мэдлэгийн түвшин, ур чадварын түвшинтэй харьцуулахад харьцангуй доогуур байсан байна. Сургуулийн эмнэлэг дэх дадлагын багш, сувилахуйн зөвлөхүүдийн ур чадварыг харьцуулсан хоёр бүлгийн мэдлэгийн дундаж үнэлгээ хамгийн их ялгаатай байсан байна. Эмнэлгийн дадлагын багш нарын мэдлэгийн түвшин сургуулийн багш нарынхаас өндөр байсан.

Судалгааны дүн шинжилгээний давуу тал нь chi-square тест, пирсоны корреляцийн коэффициентийг аюулгүй байдлын чадамж ба боловсролын хэрэгцээний хоорондын уялдааг тооцсон байна. Иймд судалгаандаа аюулгүй байдлын судалгааны БНСУ-д хийгдсэн

хувилбарыг ашиглан үндэстний онцлогыг харгалзан үзэж энэхүү судалгааг хийсэн.

Лупей Ян нарын БНХАУ-ын эрдэмтдийн баг 2021 оны 1-р сард үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын үнэлгээ, дүн шинжилгээ сэдэвт судалгаанд Чунцин хотын 18 эмнэлгийн 451 сувилагч оролцсон байна. SPSS22.0 программыг ашиглан тойм статистик, дундаж утга, стандарт хазайлтыг тооцоолсон байна. Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын хүн ам зүйн өгөгдөл хоорондын хамаарлыг шалгахын тулд t-тест ба дисперсийн нэг талын шинжилгээг хийсэн байна. Түүнчлэн үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдалд нөлөөлөх хүчин зүйлийг тодорхойлохын тулд олон шатлалт регрессийн шинжилгээг ашиглаж, ач холбогдлын түвшинг 0.05 гэж тогтоосон байна. Судалгаанд 20-30 насныхан 94.68%, эмэгтэйчүүд 98.45%, 5-аас доош жил ажилласан сувилагч 84.04%, мэргэжлийн цолтой 22.39% байсан байна. Судалгаанд оролцогчид аюулгүй байдлын сургалтанд 51.66%, багийн сургалтанд 44.57% хамрагдсан байна. PSCNES-ийн хувьд эмнэлзүйн дадлага нь хамгийн өндөр дундаж утга 4.05 ± 0.53 , аюулгүй байдлын эрсдлийн удирдлагын дундаж утга 4.02 ± 0.48 , нотолгоонд үндэслэсэн сувилахуйн дадлагын дундаж утга 3.92 ± 0.55 , чанарыг тасралтгүй сайжруулалтын дундаж утга 3.91 ± 0.56 , үйлчлүүлэгч төвтэй тусламж үйлчилгээний дундаж утга 3.80 ± 0.56 байсан.

Үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын соёл хамгийн бага дундаж утгыг 3.65 ± 0.70 авсан байна. Олон хувьсагчтай регрессийн загварт шатлал бүхий регрессийн загвар нь үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын боловсролд хамрагдах PSCNES-ийн бүх параметруудийн оноо, үнэлгээнд нөлөөлсөн болохыг харуулсан ($p < 0.001$). Судалгаанд оролцогчид нь эмнэлзүйн практик болон аюулгүй байдлын эрсдлийн менежментийн чиглэлээр илүү сайн ажилладаг бол үйлчлүүлэгчид төвлөрсөн тусламж, үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын соёл зэрэг сул талуудтай байна. Уг судалгаанд сувилагчдыг хамруулан дундаж утга, стандарт хазайлтыг тооцоолон үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын хүн ам зүйн өгөгдөл хоорондын хамаарлыг шалгахын тулд t-тест ба дисперсийн нэг талын шинжилгээг хийсэн нь онцлог давуу тал болсон байна. Түүнчлэн үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдалд нөлөөлөх хүчин зүйлийг тодорхойлохын тулд олон

шатлалт регрессийн шинжилгээг ашигласан нь бидний судалгаанд нэн хэрэгцээтэй судлах зүйл болохыг харуулж байна.

Дүгнэлт:

1. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг болон чадварыг төвшинг үнэлэхэд мэдлэгийн дундаж оноо 3.55 ± 0.54 байхад чадварын дундаж оноо 3.7 ± 0.42 байсан.
2. Сувилахуйн оюутнуудын үйлчлүүлэгчийн аюулгүй байдлын мэдлэг, чадварын хамаарлыг тодорхойлоход мэдлэгтэй, чадвартай 101 (72.1%) оюутнууд байгаа нь статистикийн хувьд ач холбогдолтой ($p=0.0001$) байна. Энэ үр дүнгээс харахад мэдлэгтэй оюутан ур чадвартай болохыг харуулж байна.

Ном зүй:

1. Fukada, M. (2018). Nursing competency: Definition, structure and development. *Yonago Acta Medica*, 61(1), 1–7. 10.33160/yam.2018.03.001
2. Jang, H. & Lee, N. J. (2017). Patient safety competency and educational needs of nursing educators in South Korea. *PLoS One*, 12(9), e0183536 10.1371/journal.pone.0183536
3. Young Man Kim, Effects of a patient safety course using a flipped classroom approach among undergraduate nursing students: A quasi-experimental study, *Journal of Nurse Education Today*, 79, August 2019, 180-187
4. American Association of Colleges of Nursing. (2006). Hallmarks of quality and patient safety: Recommended baccalaureate competencies and curricular guidelines to ensure high-quality and safe patient care. *Journal of Professional Nursing*, 22, 329-330. doi:10.1016/j.
5. Мэргэжилтний цогц чадамж, Сувилагч мэргэжилтний цогц чадамж, АШУУИС, 2016, 466-482
6. Kerry Wilbur, Communicating medication risk to cardiovascular patients in Qatar, *International Journal of Health Care Quality Assurance*, February 2018, 10-19

The study results of evaluation of nursing students patient safety knowledge and skill questionares

Gereltuya M¹, Narantsetseg E², Gankhuyag G², Oyungoo B²

¹MNUMS

²School of Nursing, MNUMS

E-mail: gereltuya.m@mnumns.edu.mn, Tel: +976-99880561

Background: In recent years, increasing amount of attention were paid patient safety in health care service. In this study Psychometric Evaluation of Patient Safety Competency Self Evaluation Tool (PSCSE) by Nam Ju Lee et.al which reflects Korean health care settings and nursing education environment, was used to evaluate nursing students knowledge, skills and attitude toward patient safety.

Materials and Methods: We recruit 191 nursing students from School of Nursing, MNUMS between age 18-32 studying 2nd to 4th course.

Results: The average knowledge score for nursing students patient safety knowledge and skills was 3.55 ± 0.54 , while the average skill score was 3.7 ± 0.42 . There are 101 (72.1%) students who are knowledgeable and able to determine the relationship between nursing students' patient safety knowledge and skills, which is statistically significant ($p=0.0001$).

Conclusion: This result shows that knowledgeable students have skills.

Keywords: Patient safety, student, knowledge, skill